

Beslispunten RES 1.0 Stakeholderoverleg RES Foodvalley 25 maart 2020

24 maart 2021

Inleiding

Op 19 maart 2021 werd de "90%-versie" van de RES-Foodvalley aan het Stakeholderoverleg toegestuurd, met de vraag om te reageren met "fundamentele" bespreekpunten voor het overleg van 25 maart. In deze notitie zijn deze per hoofdstuk gebundeld en samengevat. Het is daarmee een bespreekvoorstel voor het overleg.

Alle overige inhoudelijke en redactionele commentaren nemen we mee in de volgende versie. Tevens zullen we waar mogelijk korter en scherper formuleren dubbelingen eruit halen, de structuur nog iets strakker maken en een laatste check op alle getallen doen. Elk van onderstaande beslispunten kent de volgende opbouw:

- we beschrijven kort het issue en door wie het is ingebracht.
- we doen een concreet voorstel hoe het in de RES kan worden verwerkt, uitgaande van onze inschatting van het gemeenschappelijke belang van alle stakeholders.

De beslispunten worden tijdens het Stakeholderoverleg kort toegelicht. Vervolgens is er de kans voor alle deelnemers om erop te reageren.

Beslispunten Hoofdstuk 1

Geen beslispunten.

Beslispunten Hoofdstuk 2

1. Regionale afspraken over zon op (agraris) land

Ingebracht door LTO, Nijkerk, Ede, Burgerforum

Issue: Inwoners en agrariërs zijn geen voorstander van Zon op agrarisch land. Diverse gemeenten hebben hier al beleidskaders voor vastgesteld, die veel overeenkomsten vertonen, maar ook verschillen. In de tekst wordt voorgesteld dit beleid te harmoniseren. Op basis van deze kaders is 230 ha zon op land mogelijk tot 2030 (dit is inclusief ruimte in Scherpenzeel en Rhenen). LTO vraagt om agrarische grond alleen in te zetten als sluitend is onderbouwd dat andere opties volledig worden benut.

- Nijkerk stelt voor om het beleid te maximeren op het huidig vastgestelde beleid in 2030 en dat dit alleen kan worden heroverwogen indien we onder de 0,75 TWh zakken en de mogelijkheden voor wind en zon-op-dak aantoonbaar tot onvoldoende resultaat leiden
- Ede stelt voor om niet te maximeren en alleen op te schrijven dat we de zonneladder toepassen, met daarin een verplichte onderbouwing voordat zon op grond kan worden uitgebreid
- LTO vraagt om steviger teksten omtrent het stringent toepassen van de zonneladder

Voorstel:

- De ruimte in lokaal beleid in Foodvalley voor zon op land tot 2030 is 230 ha, per gemeente uitgesplitst
- Hierbinnen dienen alle restgronden, zoals stortplaatsen, parkeerplaatsen, zones langs infrastructuur, benut te zijn, indien dit technisch en financieel mogelijk is; het maximale potentieel is 60 ha o.b.v. landelijke kentallen en gemeenten verwachten 23 ha hiervan te kunnen realiseren. Voor 1 juli is dit uitgezocht.

- Het Rijk wordt gevraagd een landschaps/kwaliteitsfonds te financieren om exploitatietekorten voor minder rendabele restlocaties te compenseren (maximaal €0,03 / Kwh)
- Het beschikbaar stellen van landbouw gronden geschiedt op basis toekomst bestendigheid zodanig dat de minst toekomstbestendige landbouwgronden als eerste in beeld zijn. De huidige lokale zonneladders hebben hier criteria voor in deze lijn. LTO zal adviseren over deze richtlijnen.
- Voor zover bovenstaande nog niet is vastgelegd in gemeentelijke kaders, zal dit op korte termijn gebeuren.
- Tot slot zullen alle partijen zich inzetten op het potentieel zon op dak bij boeren zoveel mogelijk te ontsluiten.

2. Energie in natuur

Ingebracht door Rhenen, Burgerforum, ValleiEnergie

Issue: In het concept wordt gesteld dat ontwikkeling van energie in beschermde natuurgebieden voor 2030 niet reëel is. Door Burgerforum wordt ingebracht dat dit ondubbelzinnig uitgesloten moet worden. Gemeente Rhenen vraagt juist enige ruimte in NNN-gebieden, in verband met een lopende verkenning in Remmerden.

Voorstel: Handhaven van formulering, met iets meer toelichting. De natuurwetgeving (Wet Natuurbescherming) borgt dat natuurgebieden (Natura2000 en Natuur Netwerk Nederland) en natuurwaarden worden beschermd bij voorgenomen initiatieven. Ook beide provincies hebben regels opgenomen in hun omgevingsverordening. Per saldo maakt dit opwekking complexer. Volledig uitsluiten van deze gebieden kan betekenen dat kansen voor een positieve combinatie van opwek en versterking van biodiversiteit worden gemist.

Beslispunten Hoofdstuk 3

3. Bijdragen naar vermogen

Ingebracht door Nijkerk, Scherpenzeel

Issue: Er zijn verschillen tussen de bijdragen van gemeenten en vragen over de status van de tabel in H3. Dit roept vragen op of alle gemeenten naar vermogen bijdragen. Is het voldoende helder wat die verschillen verklaart? Met gemeente Scherpenzeel is besproken dat de bijdrage van Scherpenzeel ook in de tabel kan worden opgenomen, mits een helder onderscheid wordt gehanteerd tussen plannen die zeker zijn (al gerealiseerd en pijplijn) en voornemens die nog kunnen afvallen of wijzigen.

Voorstel: Er zijn verschillen tussen gemeenten, ook in de aanloop naar deze RES. Sommige gemeenten waren al langere tijd bezig, anderen zijn pas onlangs gestart met formuleren van beleid. Iedereen draagt naar vermogen bij. Hoofdstuk 3 schetst het voorlopige resultaat daarvan. RES 1.0 is een tussenstand, het proces naar RES 2.0 zullen gemeenten hun voornemens verder concretiseren.

Dit wordt in de tekst geaccentueerd en daarnaast getoond in twee tabellen:

- gerealiseerd/pijplijn per gemeente ; dit is zeker uitvoerbaar
- totaal realisatie / pijplijn + beleid en voornemens per gemeente. De voornemens zijn verschillend in status en kansrijkheid, zoals uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 3.

4. Hoogte van bod en ambitie

Ingebracht door Nijkerk, Veenendaal, FOV

Issue: De cijfers tellen op tot ca. 0,90 TWh. De netbeheerders geven een winstwaarschuwing van 0,2 TWh. Is het dan wel reëel om uit te gaan van een bod van 0,75 TWh? En hoe realistisch is de ambitie van 1,0 TWh als we

daarvoor nog veel locaties moeten vinden voor windmolens in de regio en die bovendien ook nog vergund moeten zijn voor 2025. Dit vraagt duidelijkheid wat de ambitie inhoudt, wat de urgentie is en wanneer we op zoek gaan naar locaties. FOV brengt in dat het voor de 55% CO₂-reductiedoelstelling nodig is om 1,0 TWh te realiseren. Meer urgentie is vereist.

Voorstel: Handhaven van het bod van 0,75 en richting RES 2.0 de mogelijkheden verkennen voor toegroeien naar 1,0 TWh:

- In hoofdstuk 3 zijn kansen en risico's beschreven om meer voor elkaar te krijgen. 0,75 is realistisch en onder randvoorwaarden haalbaar.
- In de beschrijving in H3 sterker benadrukken dat dit in RES 2.0 keuzes vraagt over potentieel extra windturbines. Daarbij ook beschrijven dat bij 1,0 TWh de ambitie van 55% (ongeveer) wordt gerealiseerd, hoewel dit ook afhankelijk is van ontwikkelingen in andere domeinen.

Beslispunten Hoofdstuk 4

5. Lokaal eigenaarschap en zeggenschap

Ingebracht door Renswoude, Veenendaal, Barneveld, Ede, Energie Nederland, Burgerforum, ValleiEnergie

Issue: Diverse mensen geven aan dat de tekst over lokaal eigenaarschap nog vragen en discussie oproept:

- Over de definities van "grootschalig" en van "lokaal"
- Over zeggenschap en de vraag hoe kan worden geborgd dat de opgewekte stroom ook lokaal wordt ingezet
- Over de hardheid van de afspraak: is het een streven, een inspanningsverplichting of meer?
- Over de verhouding tussen regionale afspraken en lokaal beleid met ruimte voor maatwerk

Voorstel: Beleid voor lokaal eigenaarschap wordt lokaal vastgelegd, maar vraagt regionale afstemming over definities, werking en randvoorwaarden. Projectteam scherpt tekst aan op basis van uitkomsten werkgroepen en vooraf afgestemd met in ieder geval Elmar Theune, Wim Werkman, Wouter Verduijn, Geert Ritsema en Marco Verloop.

6. Revolverend fonds (tbv verkenning concrete projecten)

Ingebracht door Renswoude, Veenendaal, Barneveld, Ede, Energie Nederland, Burgerforum, ValleiEnergie

Issue: Diverse mensen vragen zich af hoe de middelen voor dit fonds worden gedekt. Dat is nu nog een open einde in de tekst. Gesuggereerd wordt om aan te haken bij een dergelijks fonds voor energie coöperaties dat de provincies al hebben. De vraag is of dit kan worden ingezet.

Voorstel: Dekking van fonds ambtelijk verkennen en betrekken bij uitwerking samenwerkings- en uitvoeringsprogramma (zie punt 8). Voor 1 juli duidelijkheid (bespreken in SHO).

7. Versnelling Zon op daken en expertisecentrum

Ingebracht door Nijkerk, Veenendaal en FOV

Issue: Zon op daken vormt een prominent onderdeel van onze voornemens. Daar waar zich kansen voordoen, moeten ze ook worden gegrepen. Stakeholders doen twee concrete voorstellen om hierin versnelling te organiseren:

- Richting RES 2.0 een Netwerkstrategie Zon op Dak opstellen. Hierin beschrijven we wat er aan netwerkontwikkeling c.q. opslag nodig is om alle mogelijkheden Zon op Dak te benutten (danwel gefundeerd af te wijken). Concreet product dat we ook in onze communicatie-uitingen proactief kunnen inzetten.

- Sluiten intentieovereenkomst en uitwerken businessplan voor energie-expertisecentrum (zie bijlage) dat ondernemers, corporaties en energiecoöperaties helpt met verder versnellen van de energietransitie.

Voorstel: Voor 1 juli beide voorstellen verkennen en indien haalbaar concretiseren in de uitwerking van het samenwerkings- en uitvoeringsprogramma (zie punt 8). Voor 1 juli duidelijkheid (bespreken in SHO).

Beslispunten Hoofdstuk 5

8. Vervolgproces / uitvoering

Ingebracht door Provincies Utrecht en Gelderland, Nijkerk, Barneveld, Ede, Veenendaal, Wageningen, Burgerforum, ValleiEnergie, FOV

Issue: met name vanuit de gemeenten wordt aangegeven dat de teksten over uitvoering en vervolgproces nog onvoldragen zijn en verder uitgewerkt moeten worden. Dit raakt diverse organisatorische en financiële vraagstukken binnen de gemeenten. Zij adviseren om het in deze RES te beperken tot een beschrijving van het voornemen om de komende maanden dit concreet in te gaan vullen, met een duiding op hoofdlijnen van de richting. De opmerkingen richten zich met name op:

- Regionaal vs. Lokaal: hoe zwaar richten we de regionale uitvoeringsorganisatie in?
- Besluitvorming / bestuursovereenkomst: is een bestuursovereenkomst en/of een startnotitie nodig? Hoe voorkomen we onduidelijkheid over status van besluiten?
- Organisatie (Stuurgroep, SHO, ...): handhaven we het stakeholderoverleg, of een (uitgebreide) stuurgroep? Leggen we een verbinding met de Economic Board?
- Middelen: wat kosten de voorgenoemde uitvoeringsactiviteiten en is daar budget voor? Waar komen middelen vandaan?

Voorstel: Hoofdstuk 5 sterk inkorten. Daarin heldere stappen opnemen hoe het vervolgproces vorm krijgt. Aankondigen dat samenwerkings- en uitvoeringsprogramma komende maanden verder wordt uitgewerkt binnen de kaders van de RES. Ingrediënten:

- Samenwerking continueren ten minste voor RES 2.0, ontwikkeling netinfrastructuur, monitoring, communicatie ondersteuning
- Organisatie en governance: verkennen opties waaronder uitbreiding stuurgroep, continuering SHO, verbinding aan Economic Board
- Indien dit financiële consequenties heeft: opties verkennen voor financiering overheden ondernemers en netbeheer. Separate besluitvorming in raden en staten

Uiterlijk 1 juli worden daarover afspraken gemaakt in Stuurgroep en Stakeholderoverleg.